UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Укр. Роб. Домі, на-розі вулиць Прічард і МекҐреґор, у Вінніпеґу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ГОТУЙМОСЯ ДО ЛИСТОПАДОВОЇ ПРЕСОВОЇ КАМПАНІЇ.

Приготовання до листопадової кампанії допомоги робітничо-фармерській пресі повинні зараз стати на першому пляні у всіх наших робітничо-фармерських організаціях в цілій Канаді. Всі українські члени Комуністичної Партії Канади, всі відділи ТУРФДім і його Секцій, всі відділи Робітничого Запомогового Товариства повинні спільно згуртувати свої сили для успішного переведення листопадової кампанії допомоги своїй пресі. На цій кампанії треба зосередити всю свою силу й увагу. Живою й активною кампанією в цему місяці треба не лише придбати українській робітничо-фармерській пресі якнайбільше нових передплатників і пресового фонду, але треба зацікавити робітничо-фармерські маси їхньою пресою.

Кожна робітничо-фармерська організація, кожний її член і членкиня, кожний читач "Українських Робітничих Вістей", "Фармерського Життя", Робітниці" і "Світу Молоді" — повинні докласти всіх старань, щоб у їхній місцевости кожний український робітник і фармер знав, що в Канаді існують такі українські ґазети й журнали, які дійсно боронять інтереси робітників і фармерів.

Кожний український робітник повинен читати "Українські Робітничі Вісти". Не робить ріжниці, де цей робітник працює: в майні, на залізниці, у фабриці, в лісі, чи деинде, — він повинен сам читати "Українські Робітничі Вісти" і свого товариша по праці до цего заохочувати.

Кожний робітник повинен дбати про моральне і матеріяльне забезпечення своєї ґазети. Що значить — забезпечувати ґазету морально? А ось що: обороняти свою ґазету перед ріжними клеветниками, перед продажніми панам одиницями, що всюди люблять оббріхувати робітничо-фармерську пресу; писати до своєї ґазети про те, що діється у тій місцевости, де її передплатник працює, писати про умовини праці в копальнях, лісах, фабриках і на залізницях і писати тільки правду. Це й значить — дати своїй ґазеті моральну піддержку, зробити її популярною серед працюючих мас своєї місцевости й цілої країни.

Допомагати ґазеті матеріяльно — це стало її передплачувати, висилати передплату вчасно, приєднувати її нових передплатників, збирати для неї пресовий фонд.

Це всі читачі "Українських Робітничих Вістей" повинні робити при всякій нагоді, а з'окрема повинні в цему напрямі попрацювати в місяці листопаді. До цего ми зараз кличемо всі наші, робітничо-фармерські організації, все їх членство і всіх читачів і читачок нашої преси.

Товариші й Товаришки! Зближається зимовий сезон праці у наших організаціях. Надходять довгі зимові вечері, в які кожний робітник має змогу присвятити більше часу для самоосвідомлення. І ніхто так йому в цему не допоможе, як робітничо-фармерська преса. Забезпечім же на початку цего сезону існування нашої преси! Готуймося заздалегідь до листопадової кампанії допомоги робітничо-фармерській пресі! Гострім своєю могутню зброю, незаміниму в боротьбі з темнотою й несвідомістю — в боротьбі працюючих за визвіл з капіталістичного визиску!

НАЙМОЛОДШІ НЕМОВЛЯТА ЛІҐИ НАЦІЙ.

Старе прислівя каже: "Коли серед крикливої компанії настане нараз тишина, то це певна прикмета, що в ту хвилину народився дурень".

Ще так недавно було дуже багато крику довкола останньої сесії Ліґи Націй в Женеві. Представники малих держав розкричалися були (Ліґа Націй — одиноке місце, де їм позволено трохи покричати) на те, що Ліґа Націй служить лише інтересам великих держав. З бундючим криком виступила в Лідзі Польща із своїм "мирним проєктом", якому англійський рабін зробив таке обрізання, що від него залишилися лише "ріжки та ніжки". Німеччина дуже голосно притарабанила до Ліґи із своїм проєктом "роззброєння", сподіючись, що коли руководителі Ліґи Націй відкинуть цей проєкт, то з чемности позволять і Німеччині збільшити свої збройні сили.

Коли-ж Чемберлейн, англійський міністер закордонних справ, у своїй промові загрозив, що Анґлія "не буде довше опікуватися" всіма "живими, мертвими й ненародженими" малими державами, якщо вони далі будуть отак собі позволяти, то все в Лідзі нараз присіло, затихло, не знало що казати. Настає така прикра мовчанка, коли зліст і заздрість роспирає горляйку, але... язик "прильне к гортані" й тяжко вимовити слово.

І в ту хвилину "народився дурень", який танцюватиме на шнурку керовничих кіл Ліґи Націй аж до слідуючої сесії. Цей дурень складається з таких частин: з польського обрізаного проєкту про "всесвітній мир", в часі якого всі держави готуватимуться до війни, і з німецького проєкту про якнайскорше скликання конференції "роззброєння", яка затратилася в нетрах чисельних комісій і підкомісій Ліґи.

Одна нога (польська) цего глухо-німого йолупа взута у французький чобіт, а друга (німецька) у англійський. Він товктиме воду в ступі до "другого пришествія" Ліґи Націй.

Та народженням цего одного дурня Ліґа Націй не обмежилася. З тріскотом бомби урвалися на засідання Ліґи Націй дві "незаконнороджені" сирітки: Угорщина й Румунія. І за них знову в Лідзі счинилася буча. Франція впімнулася за Румунією, а Анґлія за Угорщиною. Бачите — Румунія забрала від Угорщини в нагороду за здушення Угорської Радянської Республіки — Кришану, Мармарош, Банат і Семигород. А в тих провінціях сидять угорські магнати. Румунські бояре рішили вивласнити землі тих угорських магнатів. В їх обороні стала преса анґлійського лорда Ретермера, яка взагалі останніми часами дуже боронить угорських магнатів та підроблювачів грошей із зграї Гортого.

Не цему тлі вибухла коротка, але гостра сварка. Потім все затихло. В часі тої тиші угорські магнати й румунські бояре в Семигороді поцілувалися від наглого напливу надмірної радости, коли почули, що голос "всевишнього" франко-анґлійського капіталу наказав їм — замісць сваритися — створити спільну фашістську орґанізацію для "боротьби з більшовизмом".

Так Ліґа Націй вродила ще одного — румунсько-угорського дурня, запліднeного анґльо-французьким капіталом. Хрестним батьком був французький соціяліст-мілітарист, Поль Бонкур.

І так буде аж до найблищої сесії Ліґи Націй.

ЖЕРТВИ ПОВЕНІ В СТАНИСЛАВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

Хто потерпів шкоду?

Може потерпіли її ті пани, ті фірми, ті Жиди, що лихварством, горівкою, грабіжжю та иншими підлими способами забрали в Гуцулів їх дорогі полонини, їх прекрасні смерекові й букові ліси, їх ґруні, їх ґрунта, їх хати, їх маржину? Може ті, що вічно ситі, вічно неголодні, ті, що жиють далеко в великих містах, в роскішних палатах, їздять прекрасними автомобілями та пють вічно дорогі й добірні вина? Потерпіли може ті, що знищили кращі і здорові карпатські ліси, столітні смереки, та залишили голі скали? Може потерпіли шкоди ті, що жиють з людської праці і платять нашим Гуцулам песю платню за такий тяжкий і небезпечний труд-працю, як керманичівство, або вирубування ліса? Може тих усіх Черемош витопив??

Ні!! Потерпіли найбільші шкоди ті бідні прибиті лихом і бідою Гуцули, потерпіли шкоди ті гноблені, брудні, обдерті, вічно голодні, вічно працюючі Гуцули й селяне, що ломлять свої карки й ноги на дарабах, що розбивають своє тіло в бутинах, в лісах, де рубають дерево, ті Гуцули, що ходять далеко в доли за дванайцятий сніп жати, що за нужденний зарібок мучаться в закурених й задимлених колибах. Потерпіли шкоду оті, що їх називають "хамами", "мудями", "гоями", дурними мужиками, що їх називають "більшовиками" й розбійниками, що їх тягають по судах і по криміналах, що їх затроюють горівкою й сифілісом, що з них зтягають лихварі-Жиди й перчепторі лахи з плечей, останню дранку. Потерпіли ті, що тут мають пекольне життя, а їм обіцюють царство небесне по смерти, аби лише не добивалися добра за життя. О, не доста, що їх луплять пани-буржуї зі всіх боків, але ще й вода, ще й природа нищить їх немилосердно, забирає їм усе, що ще осталося й пускає їх у жебри.

Правда, пани, великі капіталісти, великі фірми як "Ґец" і инші, мають міліонові шкоди, їм забрало силу "їх" дерева, але чи через те їх життя змінилося, чи вони так само не сплять, не їдять тай не одягаються? Де там? То лише тому селянинові так гірко, що йому вода забрала останню корову, хату, життя, або замулила його ґрунт. Що він без того варта? Він остався жебраком! Його пани ще лекше зможуть тепер визискувати.

Станиславівське воєвідство.

Страшна катастрофа, яка навістила станиславівське воєвідство, наробила найбільші шкоди саме на Покуттю і Підкарпаттю. Досі немає урядової статистики, тому подаємо шкоди по поодиноким повітам.

(Про львівське воєвідство ми подавали в одному з попередніх чисел "У.Р.В.")

Косівщина.

Білий і Чорний Черемош та їх допливи знищили всі мости і дороги. Три четвертині місточка Кут, Кути Старі, Тюдів і Слобідка залляті водою. В Кутах залляла вода 600 домів. В Жабю забрала вода 15 домів і 19 осіб втопилося. В Ясенові горішнім і Криворівні забрала вода 7 домів і є 20 жертв в людях. В Устеріках забрала вода всі надбережні доми. Згинуло 8 осіб. В Хороцевій згинуло 6 людей. В обох селах забрала вода 50 домів враз з господарським забудованням та інвентарем. Дорога між Устеріками і Кутами знищена на просторі 12 клм. У Розтоках забрала вода 80 домів і згинуло 5 людей. 20 громад повіта понесло шкоду. Вода забрала багато дерева і живого інвентаря. Населення в розпуці. Шкоди величезні, на разі годі обчислити з браку комунікації.

Снятинщина.

Черемош залляв села Залуче, Княже і Драгасимів. Згинуло 5 осіб, 9. громад залляла вода, а плоди ріллі пропали. Шкоди в приближному обчислені на пів міліона злотих.

Коломийщина.

15 громад затопила вода. 12 моргів городів забрала повінь, 160 моргів замулила, а поверх 500 затопила вода. Шкоди величезні.

Печеніжинщина.

Прут перервав міст у Княждворі, забрав тартак Екштайна і дерево до 400 метрів кубічних. Пропало багато паші, позаливані і замулені поля.

Надвірнянщина.

Згинуло 7 осіб. Між Татаровом і Микуличином забрала вода залізничий тор на 300 метрів. Ворохта, Татарів і Яблониця відірвані від світа. Доми над берегами рік Прута і Бистриці забрала вода. 14 громад в повені знищених. В Назавізові забрала вода один дім, а в Микуличині 1,000 кубічних метрів дерева.

Богородчанщина.

Бистриця піднеслася на 5 метрів понад стан. Ляхівці і Богородчани залляті. Комунікація між Богородчанами та Солотвиною перервана. Згинуло 3 особи. 5 громад понесло величезні шкоди а 3 громади менші. Шкоди на разі не усталені.

Городенщина.

В Городенці перервала Млинівка греблю і забрала кілька домів. У 50 домах вода сягала до вікон. Комунікація з Коломиєю перервана. Мости зірвані. Шкоди великі, на разі не усталені.

Товмаччина.

Нижнів залитий. Залізничий тор між Палагічами і Олешею підмитий. 19 громад понесло шкоду. В 5 селах сягала вода по дахи хат. Кілька осіб згинуло. В Ляцькім шляхоцькім знищив ураґан 54 доми, вирвав з корінням 20 моргів ліса. 3 особи вбиті. В Чорнолізцях залляла вода понад 1,200 моргів. Шкоди понад кілька міліонів злотих.

Калущина.

Чечва і Сівка залляли Тужилів, Довгу калуську, Добровляни і Долпотів. В Калуші дві улиці стояли під водою. Хотинь, Пійло, Загірне, Підмихайле, Студінка, Бабин надрічний, Перевозець залляті водою. Загалом заллятих водою було 51 громад. Мости і залізничий тор знищені. Приближне обчислення шкід понад 3 міл. злотих.

Станиславівщина.

Річка Луква піднеслася була на 2 метри понад стан і залляла Галич і Боднарів. Суботів, Перлівці, Острів, Пукасівці і Темерівці залляті водою. Вода забрала стоги збіжжя і худобу; кукурудза, картофля і всі засіви замулені. Дністер піднісся на 2½ метра понад стан. Микитинці, Черніїв, Узінь, Підлуже, Побереже і Блудники були залляті. Загалом 30 громад залитих водою до 2 метрів. Шкоди величезні.

Рогатинщина.

Громади положені над Дністром затопила вода, 4 зовсім, 8 частинно. Журавенка, Поплавники, Ганівці присілок, Мартинів старий, Німчин, Різдвяни, Липиця дільна і ґірна, Пори, Книгиничі, Васючин і Оскресінці залляті водою. Шкоди величезні, на разі не обчислені.

Долинщина.

Мости і дороги ушкоджені. Згинуло 6 осіб. 27 сіл і 2 міста понесли величезні шкоди. Чечва залляла ціле село Брошнів і знищила 40 домів. Перегінсько, Вигода, Велдіж, Болехів руський, Долина і Рожнітів залляті. В Людвиківці і Княжолуці 150 домів стоїть у воді. Витвиця, Кальна, Росточки, Станьківці, Церковна і Туля велика під водою. 8 домів, 20 стоділ і 70 стаєн забрала вода. Шкоди сягають міліонів.

Стрийщина.

Цілий повіт був заллятий водою і часть міста. 40 громад ушкоджених, а особливо Соколів, Любимці, Жулин і Дашава. Вода забрала увесь доробок селян і худобу. Шкоди сягають міліонів.

Жидачівщина.

10 громад затопила вода зовсім, 24 громад на половину. Шкоди величезні.

Скільщина.

12 громад заллятих зовсім водою, 13 частинно. Всі мости від Сколього до Лавочного зірвані. Вода забрала кілька хат.

ОБМАНЦІ РОБІТНИЧОЇ КЛЯСИ.

ЯК НАЖИВАЮТЬСЯ НА ЧЛЕНСЬКИХ ВКЛАДКАХ.

Загально принята система при творенню трейд-юній зводиться до обмеження числа членів орґанізації приблизно до того числа робітників, яке може дістати працю в часі мертвих сезонів. Це так звані юнії, що забезпечують працю ("job trust unions"). Коли починається сезон праці, реакційні лідери, замісць того, щоб орґанізувати таку скількість робітників, яку потрібно для заповнення місць праці, видають так звані позволення на працю. За ці позволення робітники платять від 2 до 10 доларів тижнево.

В літній час сотки таких робітників працюють за "позволення" в американських містах. Уважається, що зібрані за ці "позволення" гроші йдуть в касу юнії, але вони дуже часто опиняються в кишенях ненажерливих юнійних орґанізаторів і інструкторів.

Досить звичайною була справа Лолера, касієра електротехніків в Ню Йорку (дистрікт 3-ій). Цей касієр поруч инших темних фінансових операцій не міг дати звіту з 26,000 доларів, зібраних за "позволення", коли його покликали перед комісію Локвуда. Присяжна контроля, вибравши тільки 200 позволень з кількох тисяч, переконалася, що тільки 55 позволень було записано в книжках юнії. Вищі юнійні урядники, розуміється, знають, що роблять на місцях менші риби, але дуже мало коли боряться з ними.

Вступні вкладки також часто стають джерелом всяких надужить, а надто в юнії будівельників, де вступні вкладки виносять від 50 до 300 доларів, а навіть більше й де контроля над фінансами дуже слаба, або її зовсім нема. Для роскрадання вступних вкладок є багато способів. Наприклад, Меріцький, з нюйоркської юнії розвізників молока, вкладав до каси юнії вступної вкладки за кожного члена по 25 дол., хоч вкладка була 50 дол. Він потім пояснював, що ці члени немали звідки платити по 50 дол., хоч на ділі він взяв з них по 50 дол. Так він і його приятелі накрали кілька тисяч доларів. А инші лідери вживають такого способу: на початку відкидають приняття члена, а потім, діставши хабара, принимають.

В шахрайстві з членськими вкладками надто відзначився Філіп Соснер, довголітній секретар нюйорської дистріктової ради малярів. Він був також видатним лідером серед нюйорських соціялістів. Контрольна комісія викрила, що протягом 19 місяців принято до юнії 330 членів, а в книжках не записано ані одної вступної вкладки, яка виносила 75 доларів від члена. На цій операції Соснер і його банда заробили 24,750 доларів. В багатьох випадках він брав по 150 дол. вступного замісць 75 дол. Присяжна контрольна комісія, що контролювала книжки Соснера, заявила у свому звіті:

"Тепер ми в стані доповнити наші попередні підрахунки тим, що не хватає коло 30,000 доларів, і заявляємо, що загальна сума розтрати хитається між 100,000 і 200,000 доларів". Урядові особи розкрадали касу всіми способами.

"Соціялістична" преса Ню Йорку завзято обороняла Соснера, нападаючи на тих, що його оскаржували.

Вил'ям Гоґен, бувший касієр інтернаціонального брацтва електротехніків і секретар відділу ч. 3, забирав посмертне членів своєї юнії в сумі 1,000 доларів. Він намовляв членів піти до адвоката й відписати йому своє посмертне, яке виплачувала юнія. Таким способом дістав багато грошей від юнії. З иншого боку він ще устроїв так, що кожний із 4,000 членів юнії платив 50 центів, коли вмирав хтось з членів. В такий спосіб він збирав 2,000 доларів. Комісія Локвуда так таки не могла довідатися, куди дівалася друга тисяча доларів після того, як 1,000 виплачувалося родині помершого.

Від Редакції — На цему покищо закінчуємо цей опис, бо брак в ґазеті місця для иншого матеріялу на сучасні теми.

ПРЕСА, ПРЕСА Й ЩЕ РАЗ ПРЕСА!

Є на світі королі (царів нема вже), президенти, диктатори, міністри, ґенерали, адмірали, дипльомати, епископи, сенатори, посли, амбасадори; є сенати, парляменти, зїзди, конференції, "суди мира", Ліґи Націй (мала й велика).

Великий, величезний й дуже складний той політичний апарат. Про його економічну підвалину ми вже й не згадуємо.

Хто й як цілим тим апаратом керує?

Або — хто волю того апарату накидає міліонам, соткам міліонів трудящих мас?

Хто?

Преса. Хто є паном преси, під того дудку танцює навіть самий той політичний апарат.

А хто-ж є тепер в капіталістичному світі паном соток тисяч великих ґазет-дневників, тижневників, місячників, що розходяться в десятках міл. примірників по цілому світі?

Хто-ж, як не капіталісти? Вони. О, вони надто хитрі для того, щоб розуміти значіння такої могутньої зброї, як преса, як друковане слово, що ним можна кожної хвилини говорити до міліонів, говорити те, що ти хочеш, впоювати в людей думку, яку ти бажаєш, вести за собою маси туди, куди ти хочеш.

Чому я почав про це писати?

Мені хочеться писати про це кожної хвилини, хочеться писати, пояснювати, як це робиться й чому, як людей дуриться і чому люде вірять, навіть чому люде хочуть, щоб їх дурили, чому вони вірять навіть тоді, коли вони знають, що їх дурять.

Хочеться про це писати, кричати, пояснювати — але мало чого нам хочеться? Ми також люде, живем в тих самих умовинах, ходимо по тій самій землі, їмо з тої самої пекарні хліб і, найшовши в нему шнурка, не вішаємо на нему того, хто той хліб спік, але викидаємо шнурка, запихаючи далі хліб у свій жолудок.

А про пресу я таки писатиму.

Ось чому я рішив таки про неї писати: мені попало в руки дві ґазеті, а в них дві новинки — одна про те, як то реакційна преса Франції домагається відкликання Раковського, радянського амбасадора в Парижі, а друга про те, що преса лорда Ротермера в Анґлії, яка до цего часу була консервативною, почала хвалити Лойда Джорджа, лідера лібералів.

Ми перше розглянемо справу Раковського і французької преси.

Що зайшло між французькою пресою а Раковським, що вона домагається, аби його радянський уряд відкликав з Франції?

Або що могло зайти між т. Раковським а капіталістичною пресою? Нічого.

Раковський — представник робітничо-селянської держави, що знищила капіталістичну приватну власність, а та французька преса, що домагається його відкликання, говорить мовою капіталістів, які раді-б кожної хвилини встромити ніж в серце радянської влади.

Російські білоґвардійські провокатори підроблюють в Парижі сотки документів, продають їх ріжним урядам, може навіть французькому — і нічого. Капіталістична преса води в рот набрала. Паризькі "Українські Вісти" помістили кілька тайних документів петлюрівських "міністрів", в яких викривається, що анґлійські — бачите, навіть не французькі, але анґлійські — капіталісти дають петлюрівцям гроші, як зараз-же французька поліція сказала редакторові "Укр. Вістей" забратися з Франції протягом 24-ох годин.

Реакційна французька преса захотіла, щоб Франція зірвала зносини з Радянським Союзом так саме, як і Анґлія. Але... що французький франк ще не віджив від недавної інфляції (така грошева холера, в часі якої люде не мають за що їсти купити), то уряд і та частина капіталістів, яка вже провадить торговлю з Радянським Союзом, цему спротивилися.

Розуміється — уряд спротивився і таки мусів звести завзяту боротьбу з тою пресою, яка провадить кампанію проти т. Раковського і проти Радянського Союза. І не встояв, бо вислав ноту до радянського уряду з просьбою, щоб відкликав Раковського.

Велика французька капіталістична ґазета "Матен" каже, що коли вже не можна зірвати зносин з Радянським Союзом, то нехай радянський уряд сам хоч у "ввічливій формі" відкличе Раковського. Коли не відкличе уряд, то нехай Раковський сам зрезиґнує. Коли-ж Раковський лишиться в Парижі, то "Матен" грозить, що провадитиме кампанію проти Раковського доти, доки не дібється свого.

Що-ж то за ґазета "Матен"? Що-ж то за всемогутні редактори там сидять, що беруться диктувати свою волю і французькому урядові й народові й радянському урядові й Раковському?

Редактори — дурниця. Редактори платні й виконують те, що пани кажуть. А хто-ж ті пани? Пани можуть бути навіть не французькі. Вони можуть бути анґлійські... І купивши чи підплативши кілька великих ґазет в Парижі, вони за посередництвом друкованого слова можуть диктувати свою волю урядові другої держави, навіть великої.

Така то сила преси.

В чиїх вона руках, той диктує свою волю навіть урядам.

Мусій.